

HAC ALLAHIMIZIN LÜTFUDUR

Ahmet ÇİFTÇİ

İslâmın şartı 5 dir. Bunlar : Namaz, Oruç, Hacc, Zekât ve Kelime-i şe-hadettir. Görüldüğü gibi Hacc da İslâmın beş şartından birisidir. Allahü Tealâ hazretleri Kur-ân-i Azîm-üş-şan'ın 25 yerinde Hacc'dan bahsetmektedir. Şöyle ki :

«İnsanlar içinde Hacc'ı ilân et. Gerek yaya, gerek her uzak yoldan gelecek arık develerin üzerinde (süvari) olarak sana gelsinler.» (Hacc sûresi, ayet : 27)

«Sonra kirlerini gidersinler. Adaklarını yerine getirsinler ve O Beyt-i Atîykı (en kadim olan kâbe-i muazza-mayı) tavaaf etsinler.» (El Hacc sûresi, Ayet : 29)

«İşte (emir) budur. Kim Allah'ın hürmet (edilmesini emrelediği şey) le-re ta'zimde bulunursa bu, Rabbi indinde kendisi için (Mahz-ı) hayırdır. Karsınızda okuna gelenler müstesna olmak üzere bütün davarlar sizin için helâl kılındı. O halde murdardan, putlardan, yalan sözden çekinin.» (Hacc sûresi, Ayet : 30)

«Bu, budur. Kim Allah'ın şeaairini büyük tanırsa şüphesiz ki bu, kalblerin takvâsındandır.» (Hacc Sûresi, Ayet : 32)

Bu sene Hacc'a gitmek bize de na-sib oldu, Allah'a namütenahi şükürler olsun. O mübarek beldeyi bir daha gördük.

HAREKET VE TÜRK HAVA YOLLARI

Her sene memleketimizden, üç yoldan (Hava, Kara ve Denizden) de Hacca gidilebilmekteydi. Fakat Süveyş kanalı iki yıldır kapalı olduğu için, bu sene de ancak karadan ve havadan gitmek kabil oldu. Hacıların büyük bir kısmı karadan otobüslerle gittiler. Bir kısmı da Türk Hava Yollarını tercih etti.

Bu yıl Türk Hava Yolları, Türk hacılarına (ufak tefek aksaklıklar hoş görülürse) fevkalâde bir hizmette bulunmuştur. Türk Hava Yolları Hacılarımız için tenzilâtlı bir tarife tatbik etmiş ve bir hayli kolaylıklar göstermiştir. Türk Hava Yollarının 103-111 kişilik jetleri ile gidiş dönüş sadece 1650 TL. sı idi. Bu, normal zamanda, normal tarife ile Ciddeye yalnız gidiş parasından daha azdır. Ayrıca beynelmilel teamüle göre uçakta yolcuların taşıyacağı yük sadece 20 kg. olduğu halde Türk Hava Yolları bunu 30 kg. a çıkarmış ve Zemzem'i bunun haricinde tutmuştur. Böylece her yolcuya 40-45 kiloya kadar bagaj hakkı tanınmış oluyordu.

Uçaklar yeni alınan jetlerden olup, ga-yet konforluymuştu. Yolculuk, İstanbul-dan 4 saatten az, Adanadan ise, 3 saatten az sürüyordu.

Ben de uçakla gittim. Adana'dan uçağa bindiğimiz zaman, İstanbul'dan binen hacıların arasında kesif bir faaliyet vardı. Hac yolcularının bir kısmı ihrama girmiş, bir kısmı da girmekle meşguldü. Anlaşıyordu ki, uçakta ihrama girenler doğrudan doğruya Mek-ke-i Mükerrremeye gideceklerdi. Çünkü doğruca Mekke'ye gidecek olanlar mik'at mahallini ihramsız geçemezler. Eğer geçerlerse ceza olarak bir kurban kesmek zorundadırlar.

İHRAM VE HACC'IN NEVİLERİ

İhramda giyilen iki parça bez veya havludur. İhrama giren bir kimse (erkekler) dikişli hiçbir şey giyemez. Bu iki parça (büyük) havlunun birisi belden aşağısı, diğerini de belden yukarısı için kullanılır. Ayaklara da tokyo giyilir.

Uçakta ihrama girmeyenler ise, Cidde'den Medine-i Münevvere'ye gidecekler, demektir. Onlar Peygamberimiz (S.A.S.) efendimizi ziyaret ettikten sonra Mekke'ye dönerler. Onlar Medine'den ayrılırken ihrama girerler. Burası Abâr-ı Ali denilen bir yer olup, takriben Medineye 7-8 kilometre mesafededir.

İhrama giren hemen iki rekât ihram namazı kılar ve Hacca niyet eder. Üç türlü Hacc vardır.

1 — Hacc-ı ifrad : Bu türlü hacca niyet eden, ihrama girerken yalnız Hacca niyet eder. Bu, Umresiz olarak yapılan Hacc'dır.

2 — Hacc-ı Kıran : Buna niyet eden, Umreyi yapınca ihramdan çıkmaksızın Hacc farzasını ifa eder. Bu, sevabı en fazla olandır. Fakat Hacc-ı Ki-ran'a niyet edenin çok dikkatli olması şarttır. Zira cezalar iki mislidir ve Hacc vazifeleri bitinceye kadar da ihramdan çıkılamaz.

3 — Hacc-ı Temettü : Hacc-ı Te-mettü'ye niyet eden önce Umreye niyet eder. Umre yapıldıktan sonra ihramdan usulü dairesinde çıkarılır. Arafata giderken tekrar ihrama girilir ve bu defa Hacca niyet edilir.

Binaenaleyh uçakta ihrama giren eğer Hacc-ı ifrad'a niyet etmişse devamlı ihramda kalacak demektir. Hacc-ı Kıran'a niyet etmişse, Mekkeye varır varmaz bir umre yapacak ve ihramdan çıkmadan hacı tamamlayacaktır. Hacı temettüye niyet etmişse, Mekkeye varınca bir Umre yapıp ihramdan çıkacak ve Arafata gidilecek zaman tekrar ihrama girerek, Hacca niyet edecektir. İşte uçakta ihrama girmenin mânası budur.

Bir taraftan ihrama girilirken bir taraftan da Telbiye getiriliyordu. Tel-biye : «Lebbeyk, Allahümme Lebbeyk!.. Lebbeyk, lâ şerike leke lebbeyk!.. İnnel hamde, ven ni'mete leke vel mülk. Lâ şerike lek...» Mânası : Allahım, ben senin emrine her zaman itaat ederim. Senin ortağın yoktur. Davetine daima hulûs ve sadakatle icabet ederim. Şüphe yok ki, hamd de, nimet de sana mahsustur. Mülk de senin; senin şerikin yoktur, Allahım!...» demektir.

Nihayet gece saat biri geçmişti ki, biz Cidde'ye indik. Gümrükteki muamelelerimiz bittikten sonra misafirhaneye çıktık. Burası bir ana-baba günüydü. Burada dünyanın her tarafından gelen hacıları görmek mümkündü. Hacılar uçaktan inince önce buraya yerleşir; buradaki muamelesi bitenler de mütemadiyen Mekkeye ve Medineye taşınırlar. Böylece takriben 3000-4000 kişilik bu muazzam misafirhane bir taraftan dolar, bir taraftan boşalır.

MEDİNE-İ MÜNEVVERE'DE

Biz önce Medine-i Münevvere'ye gittik. Orada Peygamber Efendimizi (S.A.S.) ziyaret ettik; sekiz gün kaldık ve Mekkeye döndük.

Peygamber efendimiz (S.A.V.) buyuruyor ki : «Vefatımdan sonra beni ziyaret eden, sanki beni hayatımda da ziyaret etmiş gibidir. İmkânı olup da, bana ziyarete gelmeyen, bana cefa etmiş olur. Yalnız beni ziyaret düşüncesiyle, bana (ziyaretime) gelen için şefaetim vâcib olur.»

Ayrıca, Hz. Ebu Bekir Sıddık, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Fatımatüzzehra ve ehlibeyt'den ve sahabe-i kiram (R.A.) dan birçokları Medine-i Münevvere'de medfundurlar. Bu itibarla Hacca giden müslumanın Medine-i Münevvere'ye de uğraması lâzımdır. Fakat bu ziyaret Hacc bittikten sonra yapılırsa daha yerinde olur. Bununla beraber durumu buna müsait olmayanlar için daha önce yapılmasında da beis yoktur.

Mekkeye 23 Şubatta geldik. Bayram iyice yaklaşmıştı. Bütün Hacılar ayın 25 inden önce Mekke'de olmak zorunda idiler. Çünkü 25 inde Arafata hareket edilecek ve 26 sında Arafatta Vakfe yapılacaktır. Binaenaleyh bütün hacılar 23 - 24 Şubat tarihlerinde Mekke'de bulunuyordu. Birazcık burasının hususiyetinden bahsetmek istiyorum.

Bu sene Türkiye'ye 51.055 hacı ile en önde idi. Gerçi Yemen bizden 522 kişi fazla idi. Yâni 51.577 kişiydi. Fakat Yemenliler çok fakirdir ve çalışmak için ekseriya Suudî Arabistana gelirler. Bu itibarla Yemenden gelen bu Hacıların çoğunu iş bulmak kastiyle gelen işçilerin teşkil ettiği söyleniliyordu.

Bu sene dışarıdan gelen hacıların sayısı resmî rakamla 400.000'ne yakındı. Esasında 400.000 den çok fazlaydı. Suudî Arabistanlılarla birlikte bir ananın bir babanın çocukları gibi. Ayrılık, tefrika, niza, çekişme yok. Birinin diğerine canı sıkılsa, polise, jandarmaya, aracıya, ayırıcıya ihtiyaç yok, sadece : «Haram, ya hacı! .» veya «Sabır, ya hacı!..» veyahut «Salli alâ Muham-med...» denildi mi dâva bitmiş, sulh ve sükûn hemen avdet etmiştir. Çünkü herkes nerede ve niçin bulunduğunu biliyor. Yasak, Allahın yasağı. Beytullah-da Allahü Tealâ itişip, kakışmağı, dövüşmeğı yasak etmiş. İşte bu yasak burada yüzde yüz tatbik yeri bulmuştur...

Nihayet ayın yirmi beşi oldu. Ara-fata çıkılmağa başlandı. Fakat Peygamberimiz (S.A.S.) Efendimiz Arafata çıkarlarken geceyi Mina'da geçirirler, ertesi gün erkenden Arafata çıkarlar mış. Biz de öyle yaptık, lâkin bazı kardeşlerimiz bu sünneti terk ediyorlar ki yapılsa daha iyi olur.

A R A F A T' D A

Arafatta vakfeye durma müddeti, Arefe günü öğleden sonra baslavıp, güneş batıncaya kadardır. Burada hacılar Mescid-i İbrahimde öğle namazı ile ikinci namazını birleştirerek kırlarlar.

Güneş batarken Müzdelifeye hareket edilir. Burası bir vadidir. Buraya ancak akşamın geç vaktinde saat 20.00-22.00 arasında gelinir. Burada da akşam namazı ile yatsı namazı birleştirilerek kılınır. Ondan sonra buradan şeytan taşlamak için (nohut büyüklüğünde) herkes 70 taş toplar. Bu taşları yıkar ve muhafaza eder. Burada yatılır. Sabah namazı kılındıktan sonra Minaya hareket edilir.

M İ N A' D A

Mina : Hz. İbrahim'in Hz. İsmail'i kurban etmek üzere geldikleri yerdir. Şeytan burada onlara görünmüştür. Şeytan burada taşlanır. Şeytan taşlamak Vaciptir. Hz. İbrahim'e Kurban burada inmiştir.

Arafattan inen hacılar, Mina'da kurbanı kestikten sonra, saçlarını traş ederek ihramdan çıkarlar ve Mekkeye gidip farz tevfânı yaparlar.

Mina'da üç gün Şeytan taşlandıktan sonra artık Hacc bitmiştir.

Hacılık payesi, büyük bir payedir. Onu kullar veremez. Ancak Allahü Te-alâ kuluna, oraya gidip bu farizayı yerine getirmeyi nasib ettiği takdirde bu payeyi verir. Yoksa kimse bu farizayı, Allahü Tealânın emrine uygun olarak yerine getirmeden hacı olamaz. Çünkü Hacı olmak, (bir daha günah işlememeğe ahdetmiş olmak şartıyla) insanın kul hakkı hariç, bütün günahlarından kurtulmuş olması, demektir. Günahları da sadece ve sadece Allahü Tealâ bağışlar.

Bu sene Diyanet İşleri Başkanımız Muhterem Lütfi Doğan Hocamız, Başkan Yardımcısı Yaşar Tunagür Hocamız da Haccda, Suudî Arabistan hükümetinin misafiri bulunuyorlardı.

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanımız Suudî Arabistan Meliki Faysal bin Ab-dülâziz hazretleri tarafından da kabul edilmişler, bu görüşmede Türkiye'nin Suudî Arabistan Büyükelçisi de hazır

bulunmuştur.

* * *

DİYANET İŞLERİ BAŞKANIMIZ DA HACDAN DÖNDÜLER

Hacc'dan dönüşünde Haclarını tebrik için Diyanet İşleri Başkanımız Lütfi Doğan'ı makamlarında ziyaret ettik.

Suudî Arabistana ilk seyahatleri olduğunu ifade ettiler ve :

«— Bu ziyaretinizde Hacc farizasını ifa ederken ne hissettiniz, Türk Hacıları için gelecek yıllara şâmil bir tavsiyeniz ve tasavvurunuz var mı?» şeklindeki sualimize de şu cevabı verdiler :

«— Hacc farızası İslâm dininin beş esasından birini teşkil eder. Bu ibadeti yerine getirmek, müminler için büyük bir muvaffakiyettir. Namaz kılarken insan Allah'ın huzurunda olmanın zevkine vardığı gibi, Hacc farızasını eda' ederken de, aynı duyguların mânevi hazzını duymaktadır. Müminlerin kiblesi olan Beytullah'ı görmek, orada yüzbinleri aşan mü'minlerle bir arada Allah'a ibadet etmek, insana çok şeyler düşündürmekte, gerek Tavaf ve gerekse Araf attaki Vakfe, dil, renk, ırk gibi farklılıklara rağmen, yüzbinlerce insanın aynı duygularla Cenab-t Hakk'a ilticası, bu manzarayı müşahede, insanı çok heyecanlandırmaktadır.

Bilindiği gibi, Türkiyemizden giden Hacıların sayısı diğer memleketlerden gelenlerden çok fazla idi. Bir çok yönleriyle Türkiyemizden giden hacıların durumu memnuniyet vericidir. Bununla birlikte Hacc ibadetini daha rahat bir şekilde eda" etmeleri ve yolculuk meşakkatini azaltıcı bir takım tedbirlerin alınması da gerekmektedir.

Gerekli tedbirlerin gelecek yıllarda alınması mümkündür. Bu hususları alâkalı makamlara ve camiamız mensupları delaletiyle de Hacca gidecek mü'-min kardeşlerime duyurmayı faydalı bulmaktayım. Şimdilik bu konuya sadece işaret etmeği kâfi görüyorum.

Farzı eda' maksadiyle Suudi Arabistana gidiş ve memleketimize dönüşüm, çok rahat ve huzurlu olmuştur.

Borcumu eda ettiğim ve salimen döndüğüm için, Canab-t Hakk'a hamdedirim.»